

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

6004 Finansregnskap med analyse 7,5 studiepoeng

5011 Finansregnskap med analyse 10 sp, 2.år eiendomsmgl.studiet og gammel ordning, side 14

10.05.2010

Bø og Porsgrunn

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	30 (inkludert denne, 2 ulike oppgaver, se merknad)
Hjelpemiddel:	Reknskapsloven eller lovsamling utan kommentarar. Kalkulator
Merknader:	Ta egne føresetnader der du måtte finne det nødvendig. Hugs å påføre <u>kandidatnummer</u> på alle innleverte ark!
	NB: EKSAMENSOPPGAVE I 5011 GAMMEL ORDNING 10 STUDIEPOENG, DU SOM SKAL SVARE PÅ DENNE OPPGAVA, BLA FRAM TIL SIDE 14.
	VEDLEGG 1 TIL INNLEVERING ER LIK FOR ALLE, OG LIGG HEILT BAK. RIV AV OG LEVER.
Vedlegg:	Vedlegg til oppgave 1 for kladd og <u>innlevering</u> . Mal for kontantstrømoppstilling Oversyn over nøkkeltal

Eksamensresultata blir offentliggjort på nettet, via Studentweb.

BOKMÅL

Oppgave 1 (40%)

HAMASTEPP AS (HAns MAartin's Scientific TEchnology Producers AS) driver utvikling, produksjon og salg av produkter til byggebransjen. Foreløpig saldobalanse for 2009 er vist i vedlegg 1. Alle beløp i 1.000 kr. Følgende tilleggsopplysninger foreligger:

1. Forventet tap på kundefordringer pr.31.12 skal fastsettes på grunnlag av at en kunde som skylder 100 gikk konkurs 01.02.2010 og én-bloc nedskriving på 1,5% på den øvrige kundemassen.
2. Pantelånet er tatt opp i utlandet og har pålydende 700 Euro. Det er ikke betalt avdrag i 2009. Kursen på 1 Euro var pr. 01.01.09 kr.8,20 og pr.31.12.09 kr.8,00.
3. Omløpsaksjene er børsnoterte og har god eierspredning og likviditet. Følgende verdier er registrert:

<u>Aksjer:</u>	<u>Kostpris:</u>	<u>Børskurs 31.12.09:</u>
AS Sør	96	102
AS Nord	104	198
AS Vest	330	200
Sum omløpsaksjer	530	500

4. Beholdningen av råvarer er pr.31.12. verdt 3.800, målt til kostpris. Et vareparti til kostpris 600 er klassifisert som ukurant og virkelig verdi er anslått til 300.
5. Beholdningen av ferdige varer er pr.31.12. kalkulert til tilvirkningskost = 5.600. Varene anses som kurante, og det er ikke ventet prisnedgang i 2010.
6. Forskning og utvikling skal avskrives med 1.200 og maskiner og utstyr med 10 % av kostpris som var 10.000.
7. Anleggsaksjene er plassert i datterselskapet AS Pengesluk. Dette selskapet sliter og virkelig verdi på aksjene blir anslått til 650.
8. Skyldig lønn pr.31.12. utgjør 320.
9. Skattesatsen er 28%. Se bort fra eventuelle permanente forskjeller. Iliknet skatt for 2008 tilsvarte avsetningen til betalbar skatt. Beregning av endring i midlertidige forskjeller viser at utsatt skatt blir redusert med 200.
10. Det skal avsettes 150 som utbytte for 2009.
 - a. Gjør rede for hvilke bestemmelser i Regnskapsloven og hvilke regnskapsprinsipper du legger til grunn når du tar hensyn til disse tilleggsopplysningene.
 - b. Avslutt regnskapet for 2009. Vedlegg 1 kan benyttes til innlevering.
 - c. Still opp resultatregnskap 2009 og balanse pr.31.12.2009 i tråd med Regnskapslovens spesifikasjonskrav.

Oppgave 2 (10%)

For et regnskapspliktig handelsforetak foreligger følgende informasjon om regnskapsåret 2009:

Resultatregnskapet:		
Resultat før skattekostnad	500.000	
<u>Skattekostnad</u>	<u>150.000</u>	
Årsresultat	<u>350.000</u>	
Balansen pr.		
	31.12.	01.01
Utsatt skatt	104.000	132.000
Betalbar skatt	179.200	147.000

Iliknet skatt for året 2008 var 145.800.

Forklar forskjellen mellom resultat før skattekostnad og skattepliktig resultat på bakgrunn av de gitte opplysningene. Hvordan er skattekostnaden framkommet?

Oppgave 3 (40%)

Firma Hansen og Olsen AS hadde et vanskelig år i 2008.

Resultatregnskap 2008		
Salgsinntekter	<u>68 000</u>	
Varekostnad	55 000	
Lønnskostnad	15 300	
Avskrivninger	200	
Andre driftskostnader	3 700	
<u>Driftskostnader</u>	<u>74 200</u>	
Driftsresultat	-6 200	
Aksjeutbytte	250	
Renteinntekter	50	
Finanskostnader	700	
Resultat før skattekostn.	-6 600	
Skattekostnad	-1 200	
Årsresultat	-5 400	
Balanse pr.31.12		
	2008	2007
Forskning og utvikling	0	160
Anleggsaksjer	250	250
Maskiner og utstyr	50	90

Anleggsmidler	300	500
Varelager	7 800	10 800
Kundefordringer	13 600	12 700
Kontanter	1 200	1 000
Omløpsmidler	22 600	24 500
Eiendeler	22 900	25 000
Aksjekapital	400	400
Annen egenkapital	-2 100	3 300
Egenkapital	-1 700	3 700
Utsatt skatt	0	1 200
Pantelån	4 700	6 700
Langsiktig gjeld	4 700	7 900
Leverandørgjeld	16 700	7 200
Betalbar skatt	0	0
Skyldig off.avgifter	1 300	1 500
Kassekreditt	1 900	4 700
Kortsiktig gjeld	19 900	13 400
Egenkapital og gjeld	22 900	25 000

Tilleggsopplysninger:

1. Tap på fordringer i 2008 utgjør 800. Beløpet er tatt med under "Andre driftskostnader".
2. "Leverandørgjeld" omfatter kun gjeld til vareleverandører.
3. Det er ikke gjort investeringer eller tatt opp nye pantelån i 2008.
 - a) *Lag en informativ kontantstrømoppstilling som viser hvordan det var mulig å øke kontantbeholdningen i et år med stort underskudd i resultatregnskapet.*
 - b) *Regn ut viktige nøkkeltall for likviditet. Sammen med kontantstrømoppstillingen skal du bruke disse til å gi en vurdering av likviditets-situasjonen i foretaket pr. 31.12.2008.*
 - c) *Regn ut viktige nøkkeltall for lønnsomhet. Hva mener du er hovedårsakene til at lønnsomhet for eierne er enda svakere enn lønnsomheten for den totale kapitalen i 2008?*
 - d) *Hansen og Olsen AS overlevde 2009, men på våren 2010 var det slutt – foretaket er konkurs. Gjør rede for det du måtte se av faresignaler allerede i 2008-regnskapet for at foretaket skulle havne i en slik situasjon.*

Oppgave 4 (10%) Flervalgsoppgave

Angi riktig svaralternativ på de fem oppgavene.

- 4.1. Formålet med laveste verdis prinsipp (LVP) er:
- a) *å redusere skatten*
 - b) *å hindre at verdien på eiendeler overvurderes*
 - c) *å hindre at verdien på gjeld overvurderes*
- 4.2. Årsaken til at posten "Goodwill" kan oppstå i regnskapet er:
- a) *at foretaket er velrenommert og har stor kundekrets*
 - b) *at foretaket har kjøpt et annet foretak*
 - c) *at de ansatte har meget høy kompetanse*
- 4.3. Gjennomsnittsmetoden skiller seg fra FIFO-metoden (først inn – først ut) som tilordningsprinsipp for varer og verdipapirer ved at den:
- a) *gir høyere fortjeneste i perioder med prisstigning*
 - b) *gir lavere fortjeneste i perioder med prisstigning*
 - c) *gir stabil fortjeneste helt uavhengig av prisendringer*
- 4.4. Hvor mye et foretak kan dele ut i utbytte til eierne er:
- a) *regulert i Aksjeloven*
 - b) *regulert i Regnskapsloven*
 - c) *regulert i Skatteloven*
- 4.5. DuPont-modellen viser:
- a) *hvordan ulike regnskapsposter bidrar til at totalkapitalrentabiliteten i foretaket er blitt det den er.*
 - b) *hvordan arbeidskapitalen framkommer*
 - c) *hvordan foretaket kan finansieres på en bedre måte*

NYNORSK

Oppgåve 1 (40%)

HAMASTEPP AS (HAns MAartin's Scientific TEchnology Producers AS) driv utvikling, produksjon og sal av produkt til byggebransjen. Førebels saldobalanse for 2009 er vist i vedlegg 1. Alle beløp i 1.000 kr. Følgjande tilleggsopplysningar ligg føre:

1. Forventa tap på kundefordringar pr.31.12 skal fastsetjast på grunnlag av at ein kunde som skuldar 100 gjekk konkurs 01.02.2010 og én-bloc nedskriving på 1,5% på den øvrige kundemassen.
2. Pantelånet er tatt opp i utlandet og har pålydande 700 Euro. Det er ikkje betalt avdrag i 2009. Kursen på 1 Euro var pr. 01.01.09 kr.8,20 og pr.31.12.09 kr.8,00.
3. Omløpsaksjane er børsnoterte og har god eigarspreiing og likviditet. Følgjande verdier er registrerte:

<u>Aksjar:</u>	<u>Kostpris:</u>	<u>Børskurs 31.12.09:</u>
AS Sør	96	102
AS Nord	104	198
AS Vest	330	200
Sum omløpsaksjar	530	500

4. Lageret av råvarer er pr.31.12. verdt 3.800, målt til kostpris. Eit vareparti til kostpris 600 er klassifisert som ukurant og verkeleg verdi er anslått til 300.
5. Lageret av ferdige varer er pr.31.12 kalkulert til tilverkingsskost = 5.600. Varene blir sett på som kurante, og det er ikkje venta prisnedgang i 2010.
6. Forsking og utvikling skal avskrivas med 1.200 og maskinar og utstyr med 10 % av kostpris som var 10.000.
7. Anleggsaksjane er plassert i dotterselskapet AS Pengesluk. Dette selskapet slit og verkeleg verdi på aksjane blir anslått til 650.
8. Skuldig løn pr.31.12. utgjør 320.
9. Skattesatsen er 28%. Sjå bort frå eventuelle permanente skilnader. Ilikna skatt for 2008 tilsvarte avsetjinga til betalbar skatt. Utrekning av endring i mellombelse skilnader syner at utsett skatt blir redusert med 200.
10. Det skal avsetjast 150 som utbytte for 2009.
 - a) *Gjer greie for kva for reglar i Rekneskapslova og kva for regnskapsprinsipp du legg til grunn når du tar omsyn til desse tilleggsopplysningane.*
 - b) *Avslutt rekneskapen for 2009. Vedlegg 1 kan nyttast til innlevering.*
 - c) *Still opp resultatrekneskapen 2009 og balanse pr.31.12.2009 i tråd med Rekneskapslova sine spesifikasjonskrav.*

Oppgave 2 (10%)

For eit rekneskapspliktig handelsforetak ligg følgjande informasjon om rekneskapsåret 2009 føre:

Resultatrekneskapen:		
Resultat før skattekostnad	500.000	
Skattekostnad	<u>150.000</u>	
Årsresultat	<u>350.000</u>	
Balansen pr.	31.12.	01.01
Utsett skatt	104.000	132.000
Betalbar skatt	179.200	147.000

Ilikna skatt for året 2008 var 145.800.

Gjer greie for skilnadene mellom resultat før skattekostnad og skattepliktig resultat på bakgrunn av de gitte opplysningane. Korleis er skattekostnaden framkomen?

Oppgave 3 (40%)

Firma Hansen og Olsen AS hadde eit vanskeleg år i 2008.

Resultatrekneskap 2008

Salsinntekter	<u>68 000</u>
Varekostnad	55 000
Lønskostnad	15 300
Avskrivningar	200
Andre driftskostnader	3 700
Driftskostnader	<u>74 200</u>
Driftsresultat	-6 200
Aksjeutbytte	250
Renteinntekter	50
Finanskostnader	700
Resultat før skattekostn.	-6 600
Skattekostnad	-1 200
Årsresultat	-5 400

Balanse pr.31.12	2008	2007
Forsking og utvikling	0	160
Anleggsaksjar	250	250
Maskinar og utstyr	50	90

Anleggsmidler	300	500
Varelager	7 800	10 800
Kundefordringer	13 600	12 700
Kontantar	1 200	1 000
Omløpsmidlar	22 600	24 500
Eignedelar	22 900	25 000
Aksjekapital	400	400
Annan egenkapital	-2 100	3 300
Eigenkapital	-1 700	3 700
Utsett skatt	0	1 200
Pantelån	4 700	6 700
<i>Langsiktig gjeld</i>	<i>4 700</i>	<i>7 900</i>
Leverandørgjeld	16 700	7 200
Betalbar skatt	0	0
Skuldig off.avgifter	1 300	1 500
Kassekreditt	1 900	4 700
<i>Kortsiktig gjeld</i>	<i>19 900</i>	<i>13 400</i>
Eigenkapital og gjeld	22 900	25 000

Tilleggsopplysningar:

1. Tap på fordringar i 2008 utgjør 800. Beløpet er tatt med under "Andre driftskostnader".
2. "Leverandørgjeld" omfatter berre gjeld til vareleverandørar.
3. Det er ikkje gjort investeringar eller tatt opp nye pantelån i 2008.
 - a) *Lag ei informativ kontantstrømoppstilling som syner korleis det var mogleg å auke kontantbeholdninga i eit år med stort underskot i resultatrekneskapen.*
 - b) *Rekn ut viktige nøkkeltal for likviditet. Saman med kontantstrømoppstillinga skal du bruke desse til å gi ei vurdering av likviditetssituasjonen i foretaket pr. 31.12.2008.*
 - c) *Rekn ut viktige nøkkeltal for lønsemd. Kva meiner du er hovudårsakene til at lønsemda for eigarane er endå veikare enn lønsemda for den totale kapitalen i 2008?*
 - d) *Hansen og Olsen AS overlevde 2009, men på våren 2010 var det slutt – foretaket er konkurs. Gjer greie for det du måtte sjå av faresignal allereie i 2008-rekneskapen for å havne i ein slik situasjon.*

Oppgåve 4 (10%) Fleirvalsoppgåve

Finn fram rett svaralternativ på dei fem oppgåvene.

4.1 Føremålet med lågaste verdis prinsipp (LVP) er:

- a) *å redusere skatten*
- b) *å hindre at verdien på eignedelar overvurderast*
- c) *å hindre at verdien på gjeld overvurderast*

4.2 Årsaka til at posten "Goodwill" kan oppstå i rekneskapen er:

- a) *at foretaket er velrenommert og har stor kundekrets*
- b) *at foretaket har kjøpt eit anna foretak*
- c) *at dei tilsette har mykje høg kompetanse*

4.3 Gjennomsnittsmetoden skil seg frå FIFO-metoden (først inn – først ut) som tilordningsprinsipp for varer og verdipapir ved at den:

- a) *gir høgare fortjeneste i periodar med prisauke*
- b) *gir lågare fortjeneste i periodar med prisauke*
- c) *gir stabil fortjeneste heilt uavhengig av prisendringar*

4.4 Kor mykje eit foretak kan deile ut i utbytte til eigarane er:

- a) *regulert i Aksjelova*
- b) *regulert i Rekneskapslova*
- c) *regulert i Skattelova*

4.5 DuPont-modellen syner:

- a) *korleis ulike rekneskapspostar bidrar til at totalkapitalrentabiliteten i foretaket er blitt det den er.*
- b) *korleis arbeidskapitalen kjem fram*
- c) *korleis foretaket kan finansierast på ein betre måte*

Knr.	Kontonavn	Notat	Saldo balanse		Over føring		Resultat		Balanse	
			D	K	D	K	D	K	D	K
100	Forskning & utvikling		2 600							
120	Maskiner & utstyr		5 600							
135	Anleggsaksjer		1 300							
140	Råvarer		3 800							
144	Ferdige varer (FV)		5 750							
150	Kundefordringer		4 100							
151	Avsetning tap			180						
181	Omløpsaksjer		530							
191	Kontanter		1 430							
200	Aksjekapital			1 500						
202	Overkursfond			500						
205	Annen egenkapital			2 050						
212	Utsatt skatt			410						
224	Pantelån			5 740						
238	Kassakreditt			2 130						
240	Leverandørgjeld			2 720						
250	Betalbar skatt			0						
280	Utbytte			0						
293	Skyldig lønn			250						
299	Annen korts.gjeld			2 790						
300	Salgsinntekter			60 000						
400	Råvarekjøp		14 700							
429	Beholdningendr.FV		0							
500	Lønnskostnader		23 750							
600	Avskrivninger		0							
605	Nedskrivninger		0							
770	Andre driftskostn.		13 610							
783	Tap på fordringer		150							
806	Valutagevinst			0						
808	Verdiøk.n. oml.aksjer			0						
810	Verdinedg. oml.aksjer		0							
816	Valutatap		10							
815	Rentekostnader		940							
833	Skattekostnad		0							
892	Disponert til utbytte		0							
896	Til annen egenkapital		0							
	Kontrollsum		78 270	78 270						

Vedlegg 2 til eksamen i 6004/5011 10.05.10

Mal for kontantstrømoppstillinger

I. Kontantstrømoppstilling - direkte metode

Innbetalinger fra kunder
Utbetalinger til leverandører (varer/tjenester til drift)
Utbetalinger lønn og andre driftskostnader
Innbetaling av renter og andre finansinntekter
Utbetaling av renter og andre finanskostnader
Utbetaling ved kjøp av markedsbaserte aksjer
Betaling av skatt

a. Kontantstrøm fra driftsaktiviteter

Innbetalinger fra salg av anleggsmidler
Investeringer i anleggsmidler

b. Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter

Innbetaling av ny egenkapital
Utbetaling av aksjeutbytte
Nye langsiktige lån
Avdrag på langsiktige lån
Endring i kassekreditt

c. Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter

IB kontanter/bank
+ Årets netto kontantstrøm (a+b+c)
= UB kontanter/bank

II. Avstemming (indirekte metode):

Resultat før skattekostnad
Årets betalte skatter
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler
Av- og nedskrivninger på anleggsmidler
Verdiendring markedsbaserte aksjer
Endring i varelager
Endring i kundefordringer
Endring i andre kortsiktige fordringer
Endring i leverandørgjeld
Endring i annen kortsiktig gjeld
Kontantstrøm fra driftsaktiviteter

resten blir lik den direkte metoden

Høgskolen i Telemark

Vedlegg 3

Bruttofortjeneste i %	$\frac{\text{Bruttofortjeneste} \cdot 100 \%}{\text{Salgsinntekter}}$
Dekningsgrad	$\frac{\text{Dekningsbidrag} \cdot 100 \%}{\text{Salgsinntekter}}$
Driftsmargin i %	$\frac{\text{Driftsresultat} \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$
Egenkapitalrentabilitet før skatt	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$
Egenkapitalrentabilitet etter skatt	$\frac{\text{Ordinært resultat} \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$
Fortjenestemargin	$\frac{\text{Årsresultat} \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$
Resultatgrad i %	$\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}) \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$
ⁱ Resultatmargin i %	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} \cdot 100 \%}{\text{Driftsinntekter}}$
Sikkerhetsgrad i %	$\frac{\text{Sikkerhetsmargin} \cdot 100 \%}{\text{Salgsinntekter}}$
Totalkapitalens om- løpshastighet	$\frac{\text{Driftsinntekter}}{\text{Gjennomsnittlig sum eiendeler}}$
Totalkapitalrentabilitet	$\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}) \cdot 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig sum eiendeler}}$

i. I offentlig statistikk kalles dette nøkkeltallet ofte for resultatgrad.

Høgskolen i Telemark

Likviditetsgrad 1	$\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$
Likviditetsgrad 2	$\frac{\text{Mest likvide omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$
Kredittid kunder	$\frac{\text{Gjennomsnittlige kundefordringer} \cdot 365 \text{ dager}}{\text{Kreditsalg} \cdot 1,25}$
Kredittid vareleve- randører	$\frac{\text{Gjennomsnittlige vareleverandører} \cdot 365 \text{ dager}}{\text{Varekjøp på kreditt} \cdot 1,25}$
Lagringstid varelager	$\frac{\text{Gjennomsnittlig varelager} \cdot 365 \text{ dager}}{\text{Varekostnad}}$

Egenkapitalandel	$\frac{\text{Egenkapital} \cdot 100 \%}{\text{Totalkapital}}$
Finansierungsgrad 1	$\frac{\text{Anleggsmidler}}{\text{Langsiktig kapital}}$
Gjeldsgrad	$\frac{\text{Gjeld}}{\text{Egenkapital}}$
Langsiktig lager- finansiering	$\frac{\text{Arbeidskapital} \cdot 100 \%}{\text{Varelager}}$
Rentedekningsgrad	$\frac{\text{Ordinært resultat før skatt} + \text{Rentekostnader}}{\text{Rentekostnader}}$